

KARPATORUSKÝ POKROK (1924)¹

Ján DŽUJKO



Karpatoruský pokrok začal vychádzať 8. februára 1924 v Užhorode s podtitulom Nezávislý týdeník. Tlačil sa na 4 – 6 stranách v tlačiarňi Škol'naja Pomoše v Užhorode. Zodpovedným redaktorom bol Václav Merhout, ktorý zastával funkciu riaditeľa Všeobecnej mestskej nemocnice v Užhorode a bol členom viacerých tunajších organizácií a spolkov. Časopis bol písaný v českom jazyku. Cena jedného vydania týždenníka bola 50 halierov, mesačné predplatné dve koruny, ročné predplatné 20 korún. V novinách sa postupne sformovali pravidelné rubriky: *Film, Sport, Turistika, Zajímavosti, Zprávy*. Poslednú stranu periodika zaplňala reklama a inzercia. Z obsahovej stránky sa periodikum zaoberalo predovšetkým propagovaním politiky Československej strany socialistickej. Snažilo sa tiež prispieť k zlepšeniu postavenia českých štátnych zamestnancov pôsobiacich na Podkarpatskej Rusi ako súčasť Československej republiky.

Formou krátkych správ informovalo o aktuálnom dianí v Užhorode i v ďalších častiach tohto regiónu. Informácie zo zahraničnopolitického diania sa na stránkach týždenníka vyskytovali sporadicky.

Už v prvom čísle sformuloval týždenník v úvodníku svoje poslanie. Chcel prispieť ku konsolidácii pomerov na Podkarpatskej Rusi. V rámci hospodárstva, najmä v oblasti poľnohospodárstva, ktoré živilo obyvateľstvo, avšak bolo na nízkom technickom stupni vyspelosti. Podporu si zasluhoval aj rozvoj remesiel a budovanie seriózných obchodných vzťahov. Pokrok bol potrebný tiež v oblasti vzdelávania, pretože negramotnosť spôsobovala to, že Rusín bol iba bábkou v rukách podvodníkov a vydieračov. Pozornosť si vyžadovalo verejné zdravotníctvo a boj proti alkoholizmu, najmä v oblasti Verchoviny. Podobne v oblasti verejnej správy bolo potrebné vykonať mnoho zmien. Medzi západnou a východnou časťou Československej republiky bol obrovský rozdiel. Preto na Podkarpatskej Rusi mali byť nosi-

1 Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA č. 1/0111/21 *Rusíni, ich politická elita a medzivojnové Československo (1919 – 1939)*.

telmi pokroku Česi. Ak mal byť skutočný a trvalý, bolo potrebné vybrať sa cestou, ktorá nepodceňovala rusínske obyvateľstvo. Malo dôjsť k zblíženiu českého živlu s tunajším obyvateľstvom a inteligenciou. Česi nesmeli ostať ako osamotená zvláštna spoločnosť, pretože by tak pôsobili odpudzujúco ako uzavretá vládna vrstva.

Karpatoruský pokrok začal vychádzať 8. februára 1924, no už 4. júna toho istého roku vyšiel poslednýkrát. Aj keď v podtitule deklaroval, že je nezávislým periodikom, bol pod vplyvom Československej socialistickej strany. Vyšiel krátko pred prvými parlamentnými voľbami na Podkarpatskej Rusi. Do volieb propagoval politiku tejto strany a jej členov. Snažil sa osloviť predovšetkým českú inteligenciu žijúcu v tejto časti republiky. Obhajoval najmä práva tu pracujúcich štátnych zamestnancov a čiastočne legionárov – vojnových invalidov. Na svojich stránkach prinášal aj krátke správy týkajúce sa predovšetkým politického, hospodárskeho, národnostného a kultúrneho diania v Užhorode, ale i širšom regióne.

Použitá literatúra:

DŽUJKO, Ján. Karpatoruský pokrok (1924) – Týždenník Československej strany socialistickej. In *Dejiny : internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove*, roč. 12, 2017, č. 2, s. 73 – 82. ISSN 1337-0707

Karpatoruský pokrok - 1924